

Anna Buholca

Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija

12.soc

Pedagogs: Gunita Smiltāne

100. pants Satversmes simtgadē: kā vārda brīvība un pašizpaušme padara mani laimīgu un Latviju stipru?

Vārds-pavisam sīka valodas vienība, tomēr visbīstamākais un spēcīgākais ierocis, kas ne tikai vieno un sargā Latvijas tautu, bet arī spēj sašķelt. Pastāv ļoti plāna barjera starp vārdu, kā tautas kopības stiprināšanas elementu un strīdu cēloni. Vārds, kā brīvības izpaušmes, kas sevī ietver iespēju rīkoties brīvi un neatkarīgi. Latvijas Republikas pamatlikums jeb Satversme ir tā, kas nosaka mūsu pienākumus un tiesības, lai valsts varētu funkcionēt pilnvērtīgi. "Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta."¹ Ko man nozīmē vārda brīvība?

Imants Ziedonis ir teicis: "Šausmīgi daudz taisnību. Nojukt var, ja nav savējās." Vislielākais vārda brīvības ierobežošanas spēks pieder sociālajiem tīkliem un sabiedriskajiem medijiem, kas mūsdienās pilda sabiedrības informēšanas funkciju, tomēr to nedrīkst uztvert kā vienīgo patiesību. Ir jāspēj nošķirt viedoklis no fakta, jo tas ir tikai katra subjektīvais vērtējums. "Tiesības uz vārda brīvību nav absolūtas, un tās nenozīmē visatļautību."² Mana personiskā brīvība beidzas tur, kur sākas cita cilvēka tiesības. Ir šausmīgi daudz vārdu, nojukt var, ja nav savējo, nav savu domu, nav savu meklējumu un vīzijas.

Satversme paredz, ka Latvija ir neatkarīga, demokrātiska republika, kurā valsts vara pieder Latvijas tautai.³ Satversme ir mana vārda brīvība. Tas nav tikai juridisks un politisks dokuments, kas nosaka likumu kārtību, bet arī mana, kā Latvijas pilsoņa, identitāte un piederība valstij. Satversme ir kā dižozols, spēcīgām saknēm, mūžam zaļojošu lapotni un noteiktu vadmotīvu, kas pilda reprezentatīvās funkcijas un rada drošības sajūtu ne tikai par šodien, bet arī rītdien. Mums katram ir arī pienākums atbildīgi rīkoties ar sev doto brīvību. Ir brīži, kad mēs nedrīkstam klusēt, arī demokrātiskā valstī. Man ir jāuzdod neērti jautājumi politiķiem un atklāti jāiesaistās diskusijās par Latvijas vēstures jautājumiem. "Ja zaudēsim vārda brīvību, tad ar laiku varam zaudēt arī savu neatkarību."⁴ Demokrātija ir visaugstākā valsts vērtība un valstiskuma pamats.

Viens smilšu graudiņš pret nepilniem diviem miljoniem smilšu graudiņu. Es pret nepilniem diviem miljoniem Latvijas iedzīvotāju. Dažādas dzīvesvietas, dažādas intereses, dažādi vecumi, tomēr viens kopīgais elements-Satversme. Apzinoties savus pienākumus, kas noteikti Satversmē, un nesot atbildību par saviem vārdiem, Latvija kļūs par laimīgu un stipru valsti.

¹ Latvijas Republikas Satversme, 100.pants. Latvijas Vēstnesis. Pieejams : <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

² Satversms spriedums 2003.g. 29.oktobra spriedums lietā Nr. 2003.-05.-01. 22.punkts.

³ Latvijas Republikas Satversme, 1., 2.pants. Latvijas Vēstnesis. Pieejams : <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

⁴ Hermanis, A. Latvijas Sabiedriskie Mediji. Pieejams: https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kulturtelpa/levits-tiekoties-ar-rezisoru-alvi-hermani-varda-un-makslas-briviba-nedrikst-tikt-sasaurinata.a396016/?utm_source=ls&utm_medium=theme&utm_campaign=theme

Izmantoto informācijas avotu saraksts

1.Latvijas Republikas Satversme. Rīga: Satversmes Sapulce, 1922. Pieejams:

<https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

2.Latvijas Sabiedriskie Mediji (2021). *Levits, tiekoties ar režisoru Alvi Hermani: Vārda un mākslas brīvība nedrīkst tikt sašaurināta*. Pieejams:

https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kulturtelpa/levits-tiekoties-ar-rezisoru-alvi-hermani-varda-un-makslas-briviba-nedrikst-tikt-sasaurinata.a396016/?utm_source=lsm&utm_medium=theme&utm_campaign=theme

3.Latvijas Sabiedriskie Mediji; Latvijas Radio 1 (2021). *Kur beidzas vārda brīvība un sākas atbildība. Lielā intervija ar deputātu Andreju Judinu*. Pieejams:

<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/krustpunkta/kur-beidzas-varda-briviba-un-sakas-atbildiba.-liela-intervija-ar.a150599/?highlight=v%C4%81rda%20br%C4%ABv%C4%ABba>